

De Japanse esdoorn

Het geslacht *Acer*, sectie *Palmata*, serie I

Acer palmatum 'Atropurpureum' volwassen species.

Het moest er een keer van komen. Na een aantal andere esdoornsoorten zijn nu de oriëntaalse makkers aan de beurt. Het is een wat lastig deel van het geslacht *Acer*, deze sectie *Palmata*, die vanwege de complexiteit weer onderverdeeld is in series. Slechts een zeer beperkt aantal van de beschikbare makkers uit sectie I wordt op het podium aan u voorgesteld. Geniet ervan!

Auteur: Jan P. Mauritz VRT

Binnen de systematische indeling van het *Regnum Vegetabile* – het Plantenrijk – behoort het geslacht *Acer* tot de orde van de Sapindales en daarbinnen tot de familie van de *Aceraceae*, de esdoornfamilie. Deze familie bestaat uit twee geslachten, te weten *Acer* en *Dipteronia*.

Bijzonder is dat het geslacht *Acer* zeer uitgebreid is, met ongeveer 120 verschillende soorten en een paar honderd species, verdeeld over ondersoorten, variëteiten, forma's en cultuurvariëteiten. Heel bijzonder is dat het nauw verwante geslacht *Dipteronia* slechts uit twee species bestaat: *Dipteronia sinensis* en *Dipteronia dyeriana*. Het overgrote deel van het geslacht *Acer* komt voor in grote delen van het noordelijk halfrond, Midden- en Zuid-Europa, de Balkan, Noord- en Midden-Amerika, China, Japan, Korea, Vietnam en Cambodja, en een paar soorten aan de andere kant van de evenaar in Indonesië.

Inleiding

De naam *Acer* is afgeleid van het Griekse woord

ac (scherp), wat slaat op de scherpe lobben van het blad. Voor de liefhebbers onder u: de naam *Dipteronia* komt ook uit het Grieks en is een samenvoeging van *di* (twee) en *pteron* (vleugel). De naam verwijst naar de bekende zaden, voorzien van twee zaadvleugels, die ook zo kenmerkend zijn voor neef *Acer*.

Het geslacht *Acer* is voor het eerst beschreven door de Franse botanicus Joseph Pitton de Tournefort (1656-1708), die naast expedities om nieuwe soorten te ontdekken veel werk heeft verricht voor de vereenvoudiging van de classificatie van planten op basis van bloeiwijzen. Zo heeft hij de weg gebaand voor *Linnaeus*, die veel van de geslachtsnamen en beschrijvingen van Tournefort dankbaar overnam in zijn 'Genera Plantarum' uit 1737.

Het geslacht *Acer* is zo groot, zo complex en zo divers, dat vrijwel alle grote namen in de botanie, zoals Thunberg (1793), De Candolle (1824), Bentham en Hooker (1862), Rehder (1905), Hu en Cheng (1948), Bean (1970) en Krüssmann (1976),

er iets over geroepen en/of gepubliceerd hebben. In 1976 is door dr. P.C. de Jong, een groot dendroloog, taxonoom en esdoornspecialist bij uitstek, op basis van een omvangrijke studie van het geslacht een onderverdeling gemaakt in maar liefst 16 secties, waarvan er acht à negen weer onderverdeeld zijn in twee of drie series.

En binnen dit geslacht laat ik u kennismaken met de Japanse esdoorn. Onder deze noemer vallen niet alleen de in Japan inheemse soorten, maar alle makkers binnen de sectie *Palmata*.

Als u botanische boekwerken openslaat, ziet u vaak een letter, een afkorting of een naam en een jaartal achter een *genus* staan. Dit is een verwijzing naar de persoon die iets zinnigs over het geslacht of de soort gepubliceerd heeft. Bij het geslacht *Acer* is dat vaak Pax 1885. Dit verwijst naar de Duitse botanicus Ferdinand Albin Pax (1858-1942), professor in de botanie en directeur van de Botanischer Garten in de Poolse stad Wroclaw, bij

14 min. leestijd

velen beter bekend als Breslau. Hij schreef imposante boekwerken over *Aceraceae*, *Primulaceae* en andere families en geslachten. In 1885 publiceerde hij dus het boekwerk over *Aceraceae*. Mogelijk voor velen van u weer een weetje erbij!

Kenmerken

De sectie *Palmata* wordt door de grote geesten in de botanie samen met de sectie *Parviflora* ingedeeld als de primitiefste esdoorns binnen het geslacht. De bijzonderste kenmerken van *Palmata* zijn de vier paar knopschubben, het vaak ontbreken van een eindknop aan de twijgen, de bijzonderheden van de stuifmeelkorrels en nog een paar afwijkende kenmerken. Ik zal u niet vermoeien met enkele pagina's uitleg over deze primitieve secties. De sectie *Palmata* is voor de determinatie van de species gelukkig weer onderverdeeld in series. Zonder deze onderverdeling is er nauwelijks uit te komen, zoveel verscheidenheid is er binnen deze sectie *Palmata*. De series zijn: serie I: *Palmata*, serie II: *Sinensia*, serie III: *Penninervia* en serie III: *Wardiana*. Over deze laatste, *Wardiana*, is nogal wat verschil van mening tussen de bovengenoemde grote geesten. Uw schrijver volgt in dezen de lijn van dr. Piet de Jong, die aangeeft dat het een aparte sectie is van de *Acer*-clan. Weliswaar zeer nauw verwant aan serie I, maar toch anders. De hoofdpersonen in dit deel van het feuilleton zijn species binnen serie I: *Palmata*, met daarin vijftien soorten. Dat zijn nu niet direct voor de hand liggende makkers, als de vraag gesteld zou worden: noem er eens acht. Voor de doorgewinterde dendrologen onder u, het zijn onder andere de volgende soorten: *ceriferum*, *circinatum*, *japonicum*,

palmatum, *robustum*, *sieboldianum*, *shirasawanum* en nog een paar.

De species in dit deel van het feuilleton zijn vrijwel allemaal bladverliezende, kleine tot middelgrote bomen van 6-8 meter tot wel 12-14 meter hoog, meestal meerstammig, of grote struiken tot 6-9 meter hoog in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Er worden een paar kleinere species ten tonele gevoerd om met name de sier- en kantoortuin en dakbeplanting te voorzien van ideeën. Het zijn esdoorns, dus altijd een tegenoverstaande bladstand en vruchten die aan vruchtvleugels, samara's genaamd, zitten voor de windverspreiding. De stam, stamschors, kroonvorm, bloeiwijze, twijgkleur, bladkleur, bladinsnijdingen etc. en de vruchten zijn zo verschillend, dat uw schrijver ervoor gekozen heeft deze kenmerken bij de soortbeschrijvingen toe te voegen.

Het sortiment

Zoals u gewend bent, zal uw schrijver een aantal exemplaren van deze Japanse makkers aan u voorstellen in alfabetische volgorde. Bijzonder is dat de eerste die op het toneel verschijnt, een Japanse makker is met Amerikaans/Canadese herkomst. 'Nou dat begint dan goed' hoort uw schrijver op de achtergrond rondzingen.

Acer circinatum

Deze zeldzame species komt van nature voor in de westelijke staten van Noord-Amerika en Canada, British Columbia, Oregon tot Noord-Californië, zowel op rivieroeveren als tot op 2000 meter hoogte op de hellingen van het gebergte aldaar.

SORTIMENT

De boom is in 1814 door de botanicus Frederick Traugott Porsch (1774-1842) beschreven als de wijnblad-esdoorn. De boom is in 1826 in Europa geïntroduceerd. De soortnaam *circinatum* betekent spiraalvormig of cirkelvormig en slaat op de vaasvormige kroonvorm. Het is van nature een meerstammige grote stuik, die ook als hoogstam opgekweekt kan worden en 8 tot 10 meter hoog wordt. De zeer dichte kroon is zoals gezegd onregelmatig vaasvormig met gedraaide takken. De schors op de stam en de gesteltakken zijn in de jonkheid frisgroen met witte stippen en de takken en twijgen zijn bleekgroen van kleur en kleverig. Op oudere leeftijd verkleurt deze schors naar grijsgroen, met op de zonzijde een fraaie rode vleug. De bladeren zijn 6 tot 10 cm met zeven tot negen mooie, regelmatig gevormde, ondiep ingesneden lobben met een hartvormige bladvoet, een dubbelgezaagde bladrand en fraai donkergroen van kleur. De boom heeft een meer dan schitterende herfstkleur van goudgeel, oranjegeel tot vlammend rood, afhankelijk van de standplaats. De bloemen zijn klein, tot 1 cm diameter, en verschijnen in kleine tuilen of trosjes met purperode sepalen en witte petalen. U weet nog wel, toch, de bloemopbouw met al die fraaie benamingen voor kelk- en kroonblaadjes en andere termen die voor zich spreken. Uw schrijver gaat ze deze maal niet uitleggen, met of zonder uw permissie.

De vruchten zijn de bekende neusjes, waarbij de samara's vrijwel horizontaal in elkaars verlengde liggen. Ze zijn 3,5 cm lang en bezitten een opvallend fraaie rode kleur.

De soort heeft verschillende verschijningsvormen, vervat in vars, forma's en een flink aantal cv's. Deze

Acer palmatum in herfstkleur.

Acer palmatum 'Atropurpureum' blad.

Acer circinatum blad en vruchten.

laat ik voor dit moment voor wat ze zijn, omdat de pagina's voor de delen van dit feuilleton onvoldoende zijn om alleen al uit te wijden over *Acer circinatum*.

Acer japonicum

Deze boom werd in 1776 ontdekt door de botanische grootmeester Carl Peter Thunberg (1773-1828) uit Zweden. Hij studeerde medicijnen en natuurfilosofie in Zweden en was student van Linnaeus. Hij kwam als compagnie-arts in dienst van de VOC, om in Japan te dienen en onder andere voor de botanische tuin van Leiden species te verzamelen. Hij beschreef de boom bij zijn terugkomst in Zweden in 1784, onder meer in de 'Flora Japonica'.

De Japanse naam voor de boom is *Hauchiwa-Kaede*. 'Dat is andere koek hè, vrienden? Even wat anders dan esdoorn'. Weer een bewijs van de geweldige toegevoegde waarde van lokale benamingen van species. Vrijwel iedereen in de hele wereld weet toch precies over welke species je spreekt, als je het over *Hauchiwa-Kaede* hebt, of misschien toch niet?

Het natuurlijke verspreidingsgebied van deze species ligt in de bergwouden van noordelijk Japan op de eilanden Hokkaido en Honshu. De boom komt voor tot ca. 1800 meter hoogte boven zeeniveau. De verschijningsvorm is daar vrijwel altijd een boomvormer met een hoogte van 8 tot 10 meter, in cultuur meer een meerstammige boom met een hoogte van 6 tot 8 meter. De species heeft een vrij open en losse kroon, die zeer variabel van vorm is. De eerste Japanse esdoorn in Nederland is door de grootmeester Philipp Franz Von Siebold (1796-1866) meegenomen naar Leiden, waar hij verbonden was aan de Hortus. Er bestaan vier vars van

Acer jap. aconitifolium blad en samaras.

deze soort en een heleboel cv's, waaronder de bekendste.

Acer japonicum 'Aconitifolium'

Deze schitterende makker werd omstreeks 1888 in Japan gevonden bij een tempel in de buurt van Tokio. Het is een kleine tot middelgrote boom, tot ca. 10-12 meter hoog, met een brede, omgekeerd eironde tot uiteindelijk in de volwassenheid een ronde kroon. De soortnaam 'Aconitifolium' betekent 'met veel bladeren van *Aconitum*'. De stamschors is glad en grijsbruin van kleur. Op oudere leeftijd wordt deze schors wat geribbeld of zeer ondiep gegroefd. De kroon wordt gevormd door een aantal dikke, zware takken op een vrij korte dikke stam, of het is een meerstammige boom met meerdere stammen uit de grond en/of zeer laag al vertakt. Het blad heeft zeven tot elf lobben, is zeer diep ingesneden, tot op de bladsteel aan toe, en 15 tot wel 20 cm lang. Het blad loopt eerst goudbrons uit en verkleurt in de zomer naar dof middengroen. De bladeren verkleuren in de herfst spectaculair naar geel en oranje tot diep donkerrood en zelfs purperrood.

De bloemen, in redelijk grote en hangende bloemtuiten, zijn prachtig rood van kleur en verschijnen eind april, begin mei. De zaden zitten in paren in de voet van de samaras, 3 tot 4 cm lange draagvleugeltjes, die altijd onder de bladeren hangen. 'Aconitifolium' is onder meerdere synoniemnamen

in de handel. De bekendheid in Europa heeft er zelfs toe geleid dat de cv-naam 'Aconitifolium' werd verkozen boven de Japanse cv-naam 'Mai-kujaku'. Een topper die in de handel ook voorkomt onder de namen 'Palmatifidum', 'Fean Leaf' en 'Veitchii'. Wel goed opletten of navragen of je wel de echte krijgt, om teleurstellingen te voorkomen. *Acer japonicum* heeft een stuk of veertien vars, een viertal ssp's en ca. achttien cv's. Naast bovenstaande cv zijn er dus nog een aantal, die of veel kleiner zijn en dus eigenlijk geen boomvormers zijn, of in Nederland en daaromheen niet in cultuur zijn.

Acer palmatum

De *palmatum* waar het allemaal mee begonnen is, draagt de officiële naam *Acer palmatum ssp. Plamatum*. Deze makker is ook gevonden en mee naar Europa genomen door Thunberg. Deze bijzondere species heeft heel veel betekend om de soortrijkdom van allerlei planten uit China en Japan naar Europa te brengen. Het geslacht *Thunbergia* is naar deze grootmeester vernoemd, net als *Pinus thunbergii*, *Berberis thunbergii* en zo kan ik nog wel even doorgaan.

Het natuurlijk verspreidingsgebied van deze species is zeer groot en strekt zich uit over grote delen van oostelijk China, Korea, Taiwan en Japan, waar deze bomen voorkomen in bergwouden tot ongeveer 1200 meter hoogte. Het is een zeer belangrijke boom voor de boomkwekerijsector in

Acer palmatum 'Bloodgood' volwassen species.

Japan, Europa, Noord-Amerika en Canada. Er zijn weinig plantensoorten waarvan zoveel vormen in cultuur zijn, honderden verschillende species, vooral in Japan. Er zijn zelfs geluiden dat er meer dan 1000 verschillende makkers van zijn, waarvan er toch een aantal niet meer in cultuur is. Ze zijn er van zeer groot tot heel klein, met allerlei bladvormen, bladkleuren, kroonvormen etc. Je kunt het zo gek niet bedenken of er is wel een van te vinden binnen de *palmatum*-clan. Thunberg had deze enorme variatie in vormen en andere morfologische kenmerken al direct herkend; bij de beschrijving van de species in 1784 verdeelde hij de soort al in een vijftal natuurlijke variëteiten, ook om de determinatie van de soorten te vergemakkelijken. De ontstane vars zijn:

Acer palmatum var. *palmatum*,
Acer palmatum var. *palmatum* f. *sessilifolium*
Acer palmatum var. *heptalobum*
Acer palmatum var. *linearilobum*

Acer palmatum* var. *dissectum

De soortnaam *palmatum* betekent trouwens handvormig, wat slaat op de bladvorm. Dat had iedereen wel kunnen bedenken, toch? Het worden middelgrote bomen met een hoogte van 10-12 meter, met uitschieters tot 15 meter hoog. Een aantal species wordt wel 20 meter in diameter; dat zijn dan heel grote, met brede en grote kronen en vrijwel altijd waaivormig. Op

basis van de bovenstaande variëteiten zijn ook de kenmerken van de species meer herkenbaar en is de indeling beter hanteerbaar. De schors op de stam en de gesteltakken is meestal grijs tot grijsbruin van kleur en glad. De bladeren zijn handlobbig, matig tot heel groot, met vijf tot zeven of zeven tot negen smalle tot zeer smalle lobben, tot zeer diep (tot op de bladvoet) ingesneden, en alle kleuren groen, geel, rood of purperrood van kleur. Dat geldt ook zeker voor de herfstverkleuring van deze makkers, en de bladlobben zijn gaafrandig, maar meestal gezaagd of dubbelgezaagd over (een deel van) de bladrand. De bloemen van de species zijn hangende gesteelde bloemtulpen met paarsrode bloempjes, die in april verschijnen.

***Acer palmatum* 'Atropurpureum'**

Dit is de meest gekweekte en toegepaste cultivar van alle Japanse esdoorns. De boom is omstreeks 1910 geselecteerd door de Nederlandse boomkweker Constant Watez op zijn eigen kwekerij. Het is een tot 10 meter hoge, middelgrote boom, meestal meerstammig, met een eironde tot smal waaivormige kroon, waarvan de onderste takken sierlijk neerhangend zijn. De cv-naam *atropurpureum* betekent donker purperrood. En daar zit het addertje onder het gras. Naast de donker purperrode species, de echte, is er nogal wat kaf onder het koren, species die in de zomer gewoon groenig worden. Dit wordt veroorzaakt doordat deze slech-

tere vormen via zaad veredeld zijn, terwijl de echte jongens gestekt worden. De boom heeft een vlammend rode herfstkleur.

De schors op de stam en takken van deze boom is glad en grijsbruin van kleur. Het blad is 5 tot 8 cm groot, vijf- tot zevenlobbig, zeer diep ingesneden, tot ca. een kwart van de bladvoet af, en donker wijnrood tot diep purperrood van kleur. Bij het uitlopen van het blad is het lichtend rood, wat in de zomer verkleurt naar de donkere tint. De herfstkleur is nauwelijks anders dan de zomertooi; het blad verkleurt iets naar meer bruinrood voordat het afvalt. De bloemen hangen in gesteelde bloemtulpen; ze zijn rood van kleur en de samara's kleuren bleekrood op, waardoor een fraai contrast met het blad ontstaat.

Het is een geweldige boom, die op tal van plaatsen uitstekend toepasbaar is. De meesten onder u kennen de hoogstamvorm waarschijnlijk niet, maar ze zijn er wel. Goed zoeken, dan heeft u een heel bijzondere species in de openbare of private ruimte, de daktuin of waar dan ook.

***Acer palmatum* 'Bloodgood'**

Deze Amerikaanse selectie van de Bloodgood Nurseries in de staat New York is een schitterende kleine tot middelgrote, meestal meerstammige boom, met een uiteindelijke hoogte van een meter of 12 en een brede eironde of omgekeerd eironde kroonvorm. Deze species is een vervanger van de oude cv 'Atropurpureum Novum' en is een zaailing van 'Atropurpureum', maar verschilt daar heel duidelijk van.

De kroonvorm is namelijk veel smaller en de bladkleur is donker bruinrood tot zwartrood, wat in de herfst verkleurt naar fantastisch dieprood. Dit blad is trouwens groot en stevig, 6 tot 10 cm lang en vijf- tot zevenlobbig. Qua schors en bladgrootte is de species gelijk aan moeder 'Atropurpureum', maar qua vruchtkleur weer iets anders, namelijk diep intens rood. De makker moet gestekt of geënt worden om de kleur te behouden. De gestekte species groeien wel langzamer dan de geënte makkers, vandaar dat de meeste species op deze laatste wijze vermeerderd worden.

***Acer palmatum* 'Corallinum'**

Dit is een middelgrote struik, tot ca. 4-5 meter hoog, met een opgaande kroonvorm die uiteindelijk onregelmatig omgekeerd eirond van vorm wordt. De onderste takken zijn licht neerbuigend. De makker vormt een zeer fijn vertakte kroon met klein formaat blad, vijflobbig en diep ingesneden, tot ca. een kwart vanaf de bladvoet en 4 tot 6 cm lang. De bloeiwijze bestaat uit de bekende hangende tulpen met bleekrode bloemen; de vrucht-

Acer palmatum 'Dissectum Atropurpureum'.

Het is van nature een meerstammige grote stuik, die ook als hoogstam opgekweekt kan worden en 8 tot 10 meter hoog wordt

vleugels zijn klein en ook roodachtig van kleur. Het frisgroene blad loopt roze getint uit en heeft een schitterende oranje tot lichtrode vlammeende herfstkleur. Heel bijzonder, in tegenstelling tot de soort, is de schors op de stam en takken: glad en prachtig koraalrood van kleur is. Dit maakt deze species zeer bijzonder.

Acer palmatum 'Crimson Queen'

Dit is een kleine struik tot een meerstammige boompje van ca. 3 meter hoog, met een breed treurende kroonvorm. Deze kroon is meer breed dan hoog, waardoor een soort koepelvormige kroon ontstaat met neerhangende takken en twijgen. Bijzonder is dat deze species op een enkele boomkwekerij, en voornamelijk in landen buiten Nederland, als hoogstam gekweekt wordt op een

onderstam van zaailing *palmatum*. De species wordt boven veredeld op een stamhoogte van 2,10 meter. Daardoor ontstaan nog meer gebruiksmogelijkheden voor deze schitterende Amerikaanse species, die in 1965 in cultuur kwam. De schors is, zoals bij vrijwel alle *palmatum*-species, glad en bruin tot grijsbruin van kleur.

Het blad is zo diep ingesneden dat er sprake is van handspletigheid, waarbij de lange toegespitste bladlobben tot aan de bladvoet ingesneden zijn met ook een dubbelgezaagde bladrand.

Het vijf- tot zevenlobbige blad is donker paarsrood van kleur; deze kleur blijft gedurende de zomer hetzelfde. De herfstkleur is fel 'Ferrari-rood'. De bloeiwijze is als de soort met bleekrode bloemen en paarsrode samara's. Dit is een van de betere species.

Acer palmatum 'Dissectum'

Een van de vele species in de *palmatum*-clan met fijn en fraai verdeelde bladslippen, en dan wel de groene oervorm, die de originele naam *Acer platanoides* var. *dissectum* draagt. Dit naar bovenstaande groepsindeling van Thunberg. De species van deze var. worden tegenwoordig de 'Dissectum-groep' genoemd. Tjonge, jonge, wat een openbaring! Dit is de oervorm van vele andere, soms nauwelijks van elkaar verschillende cultivars, die in de boomkwekerijwereld rondzwerven. Let wel: deze species is niet in de natuur gevonden, maar een door de

mens geselecteerde versie van de soort *palmatum* en in 1867 door de Duitse botanicus Friedrich Wilhelm Miquel (1811-1871) beschreven als var. van de soort. Een selectie daarvan draagt de cv-naam 'Dissectum' en die cv is volop in cultuur. Het is een struikvorm van de soort, tot een meter of 4 hoog, met een afgeplatte, breed bolvormige kroon. Het zevenlobbige blad is handvormig gedeeld en ook deze deelblaadjes zijn tot op de hoofdnerf zeer diep ingesneden. Het varenachtige blad is bij uitlopen geelgroen en later frisgroen van kleur, met een vlammeende oranje tot rode herfstkleur; schitterend. De bloemtuiten zijn rood van kleur en de vruchtvlugels met de zaden bleekrood.

Van deze groene oervorm is een groot aantal bruinrode tot purperrode species ontwikkeld. Al deze species lijken sterk op elkaar en dragen fantastische cv-namen, zoals 'Dissectum Atropurpureum', 'Dissectum Garnet', 'Dissectum Nigrum' en ga maar door.

De verschillen zitten met name in de grootte, of beter gezegd, de hoogte en breedte van de species, de kleurnuances en insnijdingen van het blad. Het is de moeite waard om ze eens te gaan bekijken, deze makers.

Acer palmatum 'Fireglow'

Dit is een kleiner broertje van 'Boodgood', een tot 6-8 meter hoge selectie van Fratelli Gilardelli Piante

Acer palmatum 'Corallinum'

uit Omate Brianza in Italië, die de boom rond 1982 selecteerde uit zaailingen. Het is een species met een sterk opgaande kroonvorm, zowel struikvormig, meerstammig als hoogstam in cultuur. De boom heeft grote, vijf- tot zevenlobbige bladeren, 8 tot 10 cm lang, met diepe ingesneden lobben tot aan de bladvoet. De bladkleur is donker bruinrood, glanzend aan de bovenzijde en dof donkerrood aan de onderzijde. Het is een goed en snel groeiende species, waarvan de bladeren rozerood uitlopen en vervolgens bruinrood verkleuren. De boom behoudt deze kleur ook in de zomer.

Acer palmatum 'Inazuma'

Dit is een kleine tot middelgrote meerstammige Japanse species van voor 1882, met een hoog opgaande kroon en afstaande gesteltakken, die aan het einde overhangend zijn. De boom krijgt hierdoor een afwijkende, maar zeer fraaie kroonvorm. Het middelgrote blad van 6-9 cm is zeven- tot negenlobbig, met zeer diep ingesneden lobben. Bij uitlopen is de kleur donkerrood, spoedig via bruinrood naar bruingroen verkleurend. De boom heeft een schitterende scharlakenrode herfstkleur en het blad is doorschijnend, wat een heel bijzonder effect geeft. Onbekend maakt onbemind – helaas geldt dit ook voor deze species. Of zijn de veelheid van mogelijkheden en het grote aanbod de oorzaak dat deze boom vrijwel niet in cultuur is?

Acer palmatum 'Matsu kaze'

Dit is een van de Japanse oervormen van voor

1710, in cultuur en nog altijd een van de mooiste species. Geen enkele van de bovenstaande en de niet genoemde soorten en cultivars heeft zo'n mooie herfstkleur als deze 'Matsu kaze'. Het is een tot 5-6 meter hoge, kleine meerstammige boom, die ook ongeveer zo breed wordt, met een dichte en waaivormige kroon met veel korte en stevige takken. De boom groeit langzaam vanwege de beperkte lengtegroei.

Het blad is groot, tot wel 10 cm, en bezit zeven lobben. Deze lobben zijn zeer diep ingesneden, tot aan de bladvoet toe. Het blad is bij uitlopen bruinrood en de kleur verloopt naar bruingroen. De zeer spectaculaire herfstkleur is vlamvend rood, alsof de boom in brand staat; adembenemend. Een groot exemplaar staat in de tuinen van de Koninklijke Serres in Laken in België.

Acer palmatum 'Trompenburg'

Dit is een Nederlandse selectie uit 1965 van grootmeester J.R.P. van Hoey Smith, in het Arboretum in Rotterdam. Het is een hoge struik of kleine boom, tot een meter of 7, met een smalle, opgaande, enigszins losse en open kroon en een wat matige vertakking. In het voorjaar is dit de mooiste Japanse esdoorn!

Het blad van deze makker is groot, 7 tot 12 cm in doorsnede, met zeven tot negen diep ingesneden lobben. Heel bijzonder is dat de randen van de lobben min of meer teruggeslagen zijn en daardoor bolle bladlobben vormen, die bij geen enkele andere species voorkomen. Het blad is fraai don-

ker wijnrood van kleur en in de nazomer worden de bladeren blauw bewaasd, wat ook weer heel bijzonder is.

Het is een prachtige boom, waarvan de moeder het Arboretum Trompenburg verrijkt. Ga hem daar maar eens aanschouwen en geniet dan verder van de botanische overvloed die dit fantastische park te bieden heeft.

Afsluitend

Uw schrijver hoopt met dit deel van het feuilleton uw aandacht weer te hebben gevestigd op deze bijzondere sectie van het *Acer*-geslacht. Het zijn stuk voor stuk plaatjes van bomen, met een grote diversiteit aan groottes, bladvormen, kleuren en ander oogstrelende kenmerken. Geef deze meerstammige bomen eens een kans, ook in het openbaar groen, naast natuurlijk de privétuin, in de kantoortuin, de daktuin, in een boombak in het centrum van uw stad of dorp, in een mooi park, op een begraafplaats of op een andere bijzondere plek. Deze bomen zullen absoluut de aandacht trekken van de bewoners, die deze bomen daar in hun pracht en praal kunnen aanschouwen.

Gewoon doen, dames en heren boombeheerders, en gewoon doen, dames en heren boomkwekers. Gewoon een paar soorten opplanten en er de boer mee op, voor het verrijken van de leefomgeving en de biodiversiteit.

Het geslacht is het zeer zeker waard.

De groeten van

DGA Mauritz Adviseurs & Taxateurs BV.

Be social

Scan of ga naar:

www.Boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-7285